

Jutranja izdaja.

359. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 25. oktobra 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četrt leta	" 3—
na mesec	" 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 84.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesemna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 35 vin. Pri večkratni insercijski po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne uporabite naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četrt leta	" 4-50
na mesec	" 1-60

Za inozemstvo celo leto 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Iz delegacijskega zasedanja. — Seja vojnega odseka avstrijskih delegacij.

S. — Dunaj, 25. oktobra. Vojni odsek avstrijskih delegacij je imel včeraj popoldne sejo. Pričetek seje je ob 10. Obravnaval se je mornariški proračun. Poročevalec dr. Schlegel je priporočal, da naj se proračun sprejme, ker je država dolžna toliko storiti za mornariške potrebe. Poletnik mornarice, grof Montecuccoli, ponavlja v glavnem svoj ekspozicijo, katerega je že razvil pred vojnim odsekom ogrskih delegacij ter posebno poudarja, da je bilo potrebno izdati 54 izrednih potrebščin, ker bi bilo sicer potrebno graditi tri nove ladje, ki so sicer bile že dovoljene od delegacije. Delegat dr. Exner pravi v tej točki, da, ako že mornariška uprava ne zahteva in ne bi mogla dobiti od delegacije pokritja za izredne potrebsčine, naj vsaj zahteva od avstrijske in ogrske vlade, da jej vsaj to posodita. Nadalje priporoča, naj se organizira mornariške inženirje v inozemski častniški zbor. Delegat Seitz ostro kritikuje mornariško upravo, če, da je delala protizakonito. Gleda nabave dveh dreadnoughtov poudarja, da je dne 16. aprila 1910 v avstrijskem državnem zboru finančni minister Bilinski na tozadevinu vprašanje izrecno izjavil, da avstrijski vladni ni o tem ničesar znanega. Kje so bili torej oni imenitni faktorji, s katerimi je grof Montecuccoli o tem vprašanju konferiral. Za velikosežne priprave ima Avstrija denar, za vsa potrebna kulturna podjetja pa ga nima niti beliča. Govornik je končno predlagal resolutejo, da naj se obrne avstrijska vlada do italijanske in da se skupno dogovorita, da opustita vsako nadaljnjo oboroževanje. Predsednik avstrijskega državnega zbora baron Bienerth poudarja, da se je ta razgovor z grofom Montecuccoli vršil pred skupnimi ministri in da torej avstrijska vlada kot taka ni mogla o tem ničesar vedeti. Avstrijska vlada je šele 19. majnika, torej po oni izjavi, ki jo je podal 16. aprila minister Bilinski, izvedela za to namerovo. Nato govori še delegat grof Schönberg, nakar se seja zaključi in nadaljuje danes dopoldne.

Iz delegacijskega zasedanja. — Seja vojnega odseka ogrskih delegacij.

S. — Dunaj, 25. oktobra. Vojni odsek ogrskih delegacij je včeraj končal specjalno debato o proračunu vojnega ministrstva, ki je bil končno tudi sprejet.

Sestanek Aehrenthala z rumunskim zunanjim ministrom.

S. — Dunaj, 25. oktobra. Včeraj se je pripeljal na Dunaj rumunski zunanjji minister Duvera, ki bo danes konferiral z avstrijskim ministrom zunanjih zadev baronom Aehrenthalam. Temu sestanku se pripisuje velika važnost.

Zdravje poslanca Pogačnika.

G. — Dunaj, 25. oktobra. Predsednik državnega zbora dr. Pattai je

dobil od zborničnega podpredsednika poslanca Pogačnika pismo, v katerem mu naznana, da vsled železniške nesreče pri Rottenmannu še vedno boleha na živeih, vendar pa da upa, da bode mogel izvrševati podpredsedniški posel, kadar se skliče državni zbor.

Nadaljevanje neoficijalnih češko-nemških spravnih pogajanj.

G. — Praga, 25. oktobra. Včeraj se je nadaljevala neoficijalna konferenca članov nacionalno-politične komisije v češkem deželnem zboru. Glede narodnosti razdelitve deželnega zборa in glede veta - vprašanja so bili zopet stavljeni novi kompromisni predlogi. Sporazuma pa se tudi včeraj ni moglo doseči.

Seja zastopnik čeških deželnozborskih strank.

G. — Praga, 25. oktobra. Včeraj popoldne je bila seja zastopnikov čeških deželnozborskih strank in pa članov narodno-politične komisije. Določila se je nadaljnja taktika ter se obravnavalo vprašanje pravočasnega sklicanja seje češkega deželnega zboru. Češki radikalci so se pritoževali nad češkim velepostestniškim postopanjem, ki vedno podpira nemške zahteve.

Zahteve čeških Nemcev in češki deželni uradniki.

G. — Praga, 25. oktobra. Nemci zahtevajo pri spravnih pogajanjih, da naj bo pri deželnih zavodih povsod ena tretjina rezervirana za Nemce. Včeraj je radi tega šla deputacija čeških uradnikov in slug na teh zavodih do čeških poslancev, katere je prosila, da naj se nikar ne udajo tej nemški zahtevi. Če se namreč ugodi nemški zahtevi, bi prišlo do tega, da bi bilo mnogo uradnikov in slug, ki so dosedaj še samo provizorično nastavljeni, ob službo.

Tržaški deželni zbor.

S. — Dunaj, 25. oktobra. Tržaški deželni zbor je sklicean na 27. oktobra k zasedanju.

Pred zaključenjem gališkega deželnega zboru.

G. — Krakov, 25. oktobra. »Nova Reforma« poroča, da je situacija v deželnem zboru radi grozeče rusinske obstrukcije v zadavi radi volilne reforma precej kritična. Ce se pri snočni konferenci načelnikov ni posrečilo skleniti glede volilne reforme v Galiciji kompromisa, bo z današnjim dnem tudi gališki deželni zbor zaključen.

Odstavljen škof.

B. — Varšava, 25. oktobra. Ruska vlada je odstavila poljskega katoličkega škofa Ceplika, ker je imel pri vizitacijah politične govore.

Volilno gibanje na Hrvatskem.

B. — Zagreb, 25. oktobra. Dr. Edmund Frank kandidira kot poslanec vladne stranke v volilnem okraju Pišarovina. Tam je imel v soboto in

nedeljo več zborovanj, na katerih je naglašal, da kandidira v smislu banovnega programa. Njegova kandidatura je bila sprejeta.

B. — Dunaj, 25. oktobra. Hrvatska vlada poroča po ogr. korespondenci o nasilnostih, ki so jih baje zakrivili pri volilnem gibanju koalicjski kandidati v raznih volilnih okrajih, zlasti pa v volilnih okrajih Veröcze (?) in Sušak.

Kmečko gibanje v Bosni.

G. — Sarajevo, 25. oktobra. Kmečko gibanje v okrajih Bihać in Banjaluka postaja vedno nevarnejše. Vlada je radi tega v velikih skrbih. Sekejski šef Pitner se je v nedeljo odpeljal osebno tja, da vodi oblastveno postopanje in nadzorjevati mir in red v navedenih krajih.

Bolezen srbskega prestolonaslednika Aleksandra.

A. — Belgrad, 25. oktobra. V nedeljo so se opravljale po vseh srbskih cerkvah službe božje za ohranitev zdravja prestolonaslednika Aleksandra. V belgrajski katedrali so prisostvovali kralj Peter, princ Jurij in Pavel in razni drugi dostojanstveniki. Stanje prestolonaslednika se vidno boljše. Včeraj je imel 37,5°C temperature, bilo 100, dihanje 32.

Uporni italijanski kmeti.

A. — Neapol, 25. oktobra. V okolici mesta Campagne Sasso so hoteli imeti kmetje davčne olajšave. Ker se jima želja ni izpolnila, so se oborožili s kosami in cepei, zasedli rotovž, pretepli župana, mestne svetnike in urednike. Intervenirati je morala policija. Mnogo oseb je bilo pri tem aretiranih.

Censtohovski roparji in tatovi.

G. — Krakov, 25. oktobra. Morilec eks-menih Macezoch bo sredi meseca novembra izročen ruskemu okrožnemu sodišču v Prietrikovu.

G. — Krakov, 25. oktobra. Izkazalo se je, da je policija v Bremenu prijela napačnega človeka kot samostanskega censtohovskega sluga Zaloge. Zaloga je utekel roki pravice čez Odeso.

Raspava proti sokrivki morilca dr. Crippens miss Le Neve.

G. — London, 25. oktobra. Danes se vrši zaključna obravnavava proti dr. Crippenovi ljubici miss Le Neve. Obtožnica se glasi, da je miss Le Neve vedela za dr. Crippenov zločin, da ga je kljub temu sprevela in skrivala in podpirala. Dr. Crippenov zastopnik je prijavil proti smrtni obsodbi ničnostno pritožbo.

Na smrt obsojeni dr. Crippen — milijonar.

A. — Dunaj, 25. oktobra. Na smrt obsojeni dr. Crippen je dobil od dr. Munuyora v Filadelfiji —, dr. Crippen je bil njegov učenec 1/4 milijona dolarjev, kar odgovarja več kakor 1/4 milijonov krov. Dr. Crippen lahko sedaj s tem denarjem prosto razpolaga.

Kam se preseli portugalski kralj Manuel?

B. — London, 25. oktobra. Portugalski kralj Manuel in kraljica-mati Amalia zapusti Angleško in se naselita v bližini glavnega belgijskega mesta Bruselj.

Venezelos ne demisjonira.

B. — Atene, 25. oktobra. Venezelos je začasno umaknil svojo demisijo ter bo danes v poslanski zbornicu stavljal vnovič zaupno vprašanje. Iz cele dežele prihajajo izjave simpatij za Venezelosa.

Ruska carska dvojica na potovanju.

B. — Darmstadt, 25. oktobra. Ruski car in carica sta včeraj opoldne dospela semkaj.

Viharji in nevihte v južni Italiji.

B. — Neapolj, 25. oktobra. V noči od nedelje na pondeljek je divjal tukaj in v okolici strahovit vihar. Nevihta je napravila mnogo škode zlasti na kulturah. Vezuv je blunal iz sebe vodo in napravil mnogo škode. Torra di Graeco je zelo poškodovana. Pet oseb je našlo pri tem smrt. V provinci Salerum je več oseb prislo ob življeno. Istopak je prišlo ob življeno več ljudi v mestu Cetera. Brzjavne zveze so pretrgane. Vihar in nevihta sta tako divjala, da sta v neapoljskem pristanišču razburkala takoj morje, da so bile radi tega največje ladje v nevarnosti, da se potope.

B. — Neapolj, 25. oktobra. Mestec Casa Miccola na otoku Ischia je popolnoma opustošeno. Precej ljudi je tudi mrtvih. Materijelna škoda znaša mnogo tisoč lir. Župan di Lucococo Anieno je javil, da so tam vihar in nevihta uničile vse kulture, razdejali mnogo vasi in da je tudi mnogo človeških žrtev.

B. — Neapolj, 25. oktobra. Na otoku Ischia je napravil vihar z nevihtami velikansko škodo. Mestec Case Miccola in mestec Ischia ste opustešeni. Vlada je odposlala tja tri ladje z vojaštvom in živili.

Crnogorska skupščina.

B. — Cetinje, 25. oktobra. Crnogorska narodna skupščina je sklicana na 18. novembra starega datuma.

Portugalsko poslaništvo pri papežkem prestolu.

B. — Lisabona, 25. oktobra. Portugalska vlada spremeni portugalsko poslaništvo pri papežki stolici v navedno poslaništvo.

Kitajski državni zbor.

A. — London, 25. oktobra. V nedeljo se je sešel v Pekingu konstitucijski pripravljalni parlament, ki sploh prinecu regentu priporoča, naj v kraktem sklice državni zbor. Vsi olikani kitajski sloji so za udeležbo konstitucije, za katero so tudi kitajski dostojanstveniki in celo tibetški knezi.

Stara pesem.

Kot dijak sem poznal učitelja, intelligentnega moža, ki je bil doma gori v Podkorenju na Gorenjskem. Zahajal je rad v družbo in bil na glasu kot izvrsten pevec.

V družbi je, kadarkoli je nanesla prilika, v vznešenih besedah slavil lepoto svoje ožje domovine Gorenjske, ter proslavljal ves vzhičen bajonkrasna Klanjska jezera. Nihče izmed nas še ni videl teh jezer, zato tudi njegovo pripovedovanje ni našlo tistega razumevanja, kakor bi zaslužilo.

Naše nerazumevanje ga je vsikdar užalilo. Pri takšnih prilikah se je mož orosilo oko in ves otožen je vzdihnil: »Mladi zarod nima več idealizma, vse domače mu je tuje, celo za prelepe domače pesmi mladi ljudje nimajo več smisla.«

Navadno smo ogorčeno protestirali proti taki odsobi. In učitelj se je vrazil pri takih prilikah, ter nas vprašal, če znamo častitljivo staro slovensko narodno himno. Molčali smo. In takrat je zapel on z očmi, iskrečimi navdušenja, pesem, katere refren se je glasil: »Oj Slovani, čuvanje vi carstva, oj Slovani, sluge narodov.«

Učitelja krije že zdavnata hladna gomila, a njegova pesem, ki jo je nekoč z žarkim navdušenjem popeval, mi je še vedno v živem spominu.

»Oj Slovani, čuvanje vi carstva, oj Slovani, sluge narodov,« koliko resnice je v teh besedah!

Slovenski narodi so dejansko državovzdržajoč faktor v Avstriji, saj je z njihovo krvjo zlepilena habsburška monarhija in oni so edini element v državi, ki nima centrifugalnih teženj.

Pod normalnimi pogoji bi torej morali biti tudi gospodruč živelj v Avstriji, zlasti zategadelj, ker so tudi številno v absolutni premoči nasproti ostalem prebivalstvu.

A v resnic?

Kljub svoji številni premoči, kljub svoji eminentni pomembnosti za obstoj države so Slovani v Avstriji narod druge vrste, ki nima ničesar velevati, marveč samo prokleto dolžnost, da pokorno posluša in dela to, kar mu drugi zaukujejo.

In zakaj vse to?

Ker so Slovani od vekov veka med sabo needini.

Ta needinost je zanje zgodovinsko prokletstvo, zakaj na tej neednosti grade njihovi sovražniki svojo moč.

Zadnja leta se je zdele, da bo iz slovenskih vrst polagoma izginila stara nesloga, ki je prešla že v pregovor.

Opozovati je bilo v parlamentu skupno postopanje slovenskih strank v narodnih in političnih vprašanjih, osnovala se je »Slovenska Enota«, v

kateri so bili razen Poljakov združeni vsi avstrijski slovanski narodi, in zelo se je, da se tej parlamentarni organizaciji vedno bolj približuje tudi Poljaki.

Oglašali so se že optimisti, ki so klicali, da že stopa na plan Slovan in da se v Avstriji dela za Slovane že veliki dan.

Toda ta čarobna slika, ki je lebela pred očmi idealistom in optimistom, se je izkazala zgolj kot goljufiva fata morgana.

Letošnje delegacije so pokazale bolj, kakor kdaj preje, da o kakem načelnu edinstvu, o slogi slovanskih narodov v Avstriji ni ne duha, ne sluga. Slika, ki se je nam pokazala v tem delegacijskem zasedanju, je tako otožna in žalostna, da bi moral nad njo plakati in pretakati solze vsak resničen slovenski rodoljub.

Nikjer ni opažati, da bi Slovani z združenimi silami postopali proti svojim sovragom, pač pa se vidi, da so needini med sabo v najbistvenejših vprašanjih, ki so zanje naravnost življenjskega pomena.

V tekočem delegacijskem zasedanju se vrste prizori, da razdira Poljak to, kar sta s trudom in težavo zgradila Ceh in Jugoslovan, da izpodkopuje Jugoslovan obzidje, ki je je z velikim naporom sezidal sin Ljubušin, okopi skupnega sovraga pa ostajajo pri tem celi.

Vedno bolj se kaže, da služijo Slovani v svoji zasplojenosti tujim ciljem, tujim namenom, tujim politiki, da so torej oni, »čuvanje carstva« res ponjni sluge tujih narodov.

Ali se bo to kdaj izpremenilo?

Temno in mrklo je obzorje in ni se na njem pojavila danica, ki bi napovedala svetel dan, ki ima napočiti tudi Slovanom.

Deželni zbor.

Deželni zbor kranjski ima danes dopoldne ob 10. sejo. Nadaljevala se bo razprava o novem cestnem zakonu, ki pa, kakor se z nemške strani zagotavlja, ne bo dobil vladarjevega potrjenja. Odgovornost za to vesteveda prepuščamo Nemcem. Zasedanja deželnega zabora še ne bo tako skoro konec, ker je preje treba rešiti še deželni proračun.

Kaj pa se zopet pripravlja?

Včeraj so zopet jeli prihajati v Ljubljano orožniki z dežele. Zakaj, to ne ve nihče razen gospodov na deželni vladi. Morda so vladni detektivi zopet iztaknili kako novo zaroto v Ljubljani, ali pa pripravlja baron Schwarz zopet kako novo presenečenje. Ko so včeraj prihajali orožniki s kolodvora v mesto, so ljudje na vse načine ugibali vzroke njihovega prihoda. Nekateri so bili mnenja, da je baron Schwarz poklical orožnike v Ljubljani zaradi draginskih shodov,

stati, ali pravilneje, presedeti, kakor se je pozneje izkazalo.

Bila je nedelja in jaz sem sedel prvi dan v pisarni, prebirajo akte za drugi dan. Kar potrka nekdo en v sobo stopi priprosto oblen, zelo velik, slok in suh možiček kakih 60 let star. Na vprašanje, kaj bi rad, pove, da je dobil njegov sin Ben-Sedejčič 14 dni zapora, ki bi ga moral zdaj nastopiti, da ga pa nujno rabi ravno zdaj doma, ker je bilo vse leto deževno, da se strelje ni moglo spraviti domu, zdaj pa da je lepo vreme, ki se pa utegne v 14dneh zopet sprevreči in da prosi, naj bi dovolil sinu za nastop kazni odloga osem dni. Ker sem šel službovat s principom, da se ljudstva ne sme šikanirati, marveč da se mu pomaga, kjer je po zakonu le količaj dopustno, in ker je bil res vse leto dež, sem mu dovolil osemdinovevni odlog z naročilom, da mora nastopiti njegov sin najkasneje drugi ponedeljek svojo kazeno, ker bi ga dal sicer siloma privesti. Ponižno se je poklonil Ben-Sedejčič, gorko zahvalil in odšel. Ko vzamem drugi ponedeljek akte tistega dne v roke, zagledam med njimi tudi Ben-Sedejčičevega. Pozvonim slugi in ga vprašam, če je nastopil Ben-Sedejčič svojo kazeno. Sluga pravi, da ne. Pošljem ga, naj privede v zapor Ben-Sedejčiča. Kmalu se vrne in mi sporoči, da je odšel Ben-Sedejčič ravno pred onim ted-

ki jih te dni prirejajo v mestu in okoli socijalni demokratje, drugi, ki so se hoteli postaviti za bolj informirane, pa so skrivnostno kimali z glavami, češ, mi vemo to bolje. In ko so ljudje vanje sili, so tajinstveno namigavali: »Kaj vam pravimo? Verjemite, ali ne verjemite, gotovo pa je vendarle, da deželni zbor ne bo več dolgo zboroval. Nemeji so vplivni gospodje. Če so ti zapustili deželni zbor, boste videli, da bo imelo to svoje posledice. Vlada bo poslanec poslala domov, zato si je zapisala orožnike z dežele, ker se boji kraloval. Tako le je in nič drugače!« Takole so govorili včeraj razni modrijani. Nekateri navneži so jim verjeli in zvečer se je po predmestnih krčmah že govorilo o tem, da so dnevi deželnega zabora že šteti. Oj ti ljuba ljudska lahkovosten!

Zakaj je šel državni pravnik v Gra-dec?

Poročali smo že, da je bila pot državnega pravnika Trenza v Gra-dec v zvezi z imenovanjem novega predsednika ljubljanskega deželnega sodišča, pri čemer baje pride imenovanji gospod v poštov kot najresnejši kandidat. Z iste strani iz Gradača se nam sedaj naknadno še poroča, da je imel ljubljanski državni pravnik Trenz posvetovanje tudi v višjim državnim pravnikom dr. Amsehlom. Predmet tej konferenca pa je bila v tiru se nahajajoča kazenska preiskava proti članom razpuščene »Narodne delavske organizacije, osumljjenim protivojaške propagande. Ali se bo preiskava ustavila, ali pa bo državno pravništvo že dvignilo proti osumljencem obtožbo, nam ni znano.

Poslanec Hribar v Bosni.

Kakor nam pišejo iz Sarajeva, se je mudil tamkaj več dni ljubljanski državni poslanec Ivan Hribar. Nadzoroval je kot predsednik »Ljubljanske kreditne banke« tamkajšnjemu podružnemu ter se temeljito informiral tudi o vedno bolj naraščajočem agrarnem gibanju med srbskimi in hrvaškimi kmeti. Poslane Hribar je bil tako v srbskih, kakor tudi v hrvaških krogih predmet splošne pozornosti. G. poslanec je posetil tudi sarajevsko »Slovensko omizje«, kjer so ga navdušeno sprejeli.

Prva podružnica obrambnega društva »Branibor«.

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko je z odlokom z dne 15. oktobra št. 3491/Pol. dovolilo ustanovitev »Podružnice društva »Branibor« v Ljubljani št. I.« V kratkem se sklice občni zbor. Društvo je namen v gospodarskem oziru podpirati Slovence, enako, kakor »Südmärkte« Nemce. Društvenik more biti vsakdo: moški, ženska, pravna oseba, ali družba več oseb. Društveni

ustanovniki plačajo najmanje 100 kron naenkrat, ali v štirih rokih; letniki po 2 K in podporniki najmanje po 20 vin. na leto. Društvenina se bo pobirala kasneje proti pobotni. P. n. rodoljubna gospoda ljubljanska, ki namerava pristopiti k podružnici, se vladno prosi, da priavi svoj pristop z dopisnico na naslov podpisanca.

Fran Podkrajšek
Resljeva cesta 24.

Slovensko deželno gledališče.

Danes zvečer se uprizori velika ruska tragedija »Moloh«, spisal Lev G. Birinski. Vlogo gdč. Wintrove je prevzela gdč. Thalerjeva, ker je gdč. Wintrova zaradi obupne žalosti za oder nesposobna. Predstava se vrši za nepar. — V četrtek se pojde prvič nova opereta Fr. Leharja »Grof Luksemburški«. Predstava za par. — V soboto in nedeljo zvečer opereta; v nedeljo popoldne veseloigriga.

Poziv.

V soboto, dne 22. oktobra zutraj je padel pri osebnem vlaku št. 33 zunaj postaje Zagorje delavec Janez Tomačič z vlaka in se ubil. V dotičnem oddelku se je peljala tudi neka ženska, ki je potem v Ljubljani v čakanici to pripovedovala. Dotična oseba se vladno prosi, naj naznani svoj naslov kot priča žalostnega dogodka vdovi ponesrečenega. Jozef Tomazič, Kresnice št. 9.

Prenaglijeno.

Iz Štajerske smo prejeli sledeče: V »Jutru« dan po petki smo čitali notico, ki jo je spisal neki »štajerski naprednjak«, češ, da so štajerski naprednjaki tudi zelo interesirani pri boju v napredni stranki na Kranjskem. Mislim, da nima nikdo pravice, take stvari pisariti v imenu štajerskih naprednjakov, posebno radi tega ne, ker ima naša »Narodna stranka« dovolj posla doma. Glejmo raje, da bomo pri nas napredovali; kranjskih sedanjih razmer ne rabimo v naši »Narodni stranki«, če bi jih pa hoteli zanesti k nam, teden vam pa že danes zakličemo: Hands off! — Štajerski naprednjak.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

Prijazen možakar. Janez Berlanga rad pije, posebno, če kdo drugi zanjo plača. V nedeljo pred kvaterno nedeljo, t. j. 18. septembra popoldne, so ga spet prijele skomine po božji kapljici in iskal je človeka, ki bi potolažil njegovo ženo. Naletel je na fanta Janeza Zupančiča. Temu je najprej »v pozdrav« priložil okoli ušes gorko zaušnico — Zupančiču so se pokazala pri tem kar tri solnce, akoravno je bilo oblačno — potem pa

nično oblečenega in s konjskim koncem na rami proti njegovemu pristavi, kjer je imel koleselj in konje.

Zaenkrat mi je to zadostovalo in razpisal sem zopet obravnavo. Zopet je trdrovratno vse tajil. Ko sem mu povedal, kaj so poizvedeli orožniki, je rekel, da to ni resnica. Pokličem go stilničarko za pričo, ki mi pod prisego potrdi, kar so poizvedeli orožniki.

Ben - Sedej pa pravi: »To me nič ne briga, kje je bil moj sin in kaj je delal. Jaz sem mogoče šel, kakor vsak dan, na pristavo krave mlest.«

»Zakaj ste bili pa praznično oblečeni?«

»Zaspal sem nekoliko in nisem imel časa poiskati delavno obleko, zato sem se oblekel kar v tisto obleko, v kateri sem bil prejšnji dan.«

»Kje ste imeli pa žehar?«

»Na pristavo se je sušil.«

»Čemu ste imeli pa koc na ramen?«

»Zašil sem ga bil v soboto preje, ter sem ga nesel šele v pondeljek na pristavo, kjer ga imam vedno na kolesiju.«

»Ali se niste tisti ponedeljek nikamor odpeljali s kolesljem?«

»Nikamor.«

Naznani sem sklep, da se razprava preloži (že v drugič).

Ben - Sedej ugovarja, da bi se razprava prelagala in pristavo, kjer ga imam vedno na sklene s sodbo, češ, naj je izpad, ka-

mu je kratkomalo brez ovinkov namanil, da bo moral (Zupančič seveda) v soboto 24. septembra dati za pijačo. Zupančič je kar ostrmel, ko je zaslišal krepki Berlanov ukaz in niti besede ni mogel iz sebe spraviti. Pride sobota 24. septembra, na katero se je Berlanovo žejno grlo že od nedelje veselilo. Pa Zupančiča nikjer in pijače seveda tudi ne. Berlanova jeza je bila velika in sklenil je maščevanje. Ze v ponedeljek je prišel Zupančič pred hišo grozit, pa groženj še ni mogel izpolniti. Prilika se mu je ponudila šele 30. septembra, ko je Zupančič dobil na cesti. Pograbil je krepele in priložil z njim Zupančiču na levo roko pet »štihov«. Včeraj se je ta stvar obravnavala pred tukajnjim okrajnim sodiščem. Ker pa je sodni zdravnik izjavil, da je Zupančičeva poškodba težka, je sodnik odstopil zadivo deželnemu sodišču in bo Berlan tam sojen zaradi budodelstva težke telesne poškodbe.

Razne stvari.

* **Aretiran kandidat.** V Slatini so baje zaprli kandidata hrvaške klerikalne stranke, urednika Plevnika, ker je imel hujskajoč govor.

* **Vojstrovo za volitve.** Hrvaška vlada je zaprosila za bodoče volitve za vojsko pomoč. Iz tega sledi, da namerava sedanji ban izvesti volitve po ogrskem vzoreu.

* **Gledališka predstava pri svetilkah.** V petek zvečer je v petem, šestem in sedmeh okraju pariškega mesta ugasnila električna luč. V gledališču »Odeon« so predstavljalni neko igro pri svetilkah.

* **Koze na Rusku.** V Varšavo je dospel nek dijak iz notranje Rusije, ki je zbolel za kozami. Oblast je ukrenila najstrožje odredbe proti razširjanju koz.

* **308 zobozdravnikov toženih.** Kakor se poroča, se je v Moskvi, Kijevu in drugih tamkajšnjih mestih uvedla preiskava proti onim zobozdravnikom, ki so si pridobili od leta 1904 dalje ponarejena spričevala, na podlagi katerih izvršujejo zobozdravniško praks. V kratkem pride 308 takih zobozdravnikov pred kazensko sodiščo.

* **Skoraj neverjetno.** Skladiščnik na kolodvoru v Šéakovi, Viktor Adam, si je z britvijo prerekal trebuš, pustil, da mu je kos čreva zlezlo iz trebuha, nato je čreva odrezal, ter si sam trebuš zašil. Na potu v bolnišnico je umrl.

* **Snežni zameti.** V južni Rusiji so bili te dni veliki snežni zameti. Železniški promet na progi Bjelgorod - Sumsk, v okraju Harkov je zelo oviran. Sneg je zapadel skoro dva metra visoko.

* **Brezvestni menihi.** Varšavski škof Zdzitowiecki je odredil v čenstohovskem samostanu desetdnevno

kor hoče. Pretkanec je dobro vedel, da je bilo na podlagi do takrat doznanega in dokazanega gradiva mogoče izreči le oprostilno sodbo. Tako so prakticirali tudi vsi sorodniki pred menoj: parkrat je vsak preložil razpravo, potem pa Ben - Sedeja oprostil. Jaz pa sem hotel iti zadevi do dna in ni me oplašila zapisnikarjeva opomba, da je bolje takoj oprostiti ga, češ, da mu do zdaj še ni bil noben sodnik kos.

Pozvedovati sem dal o Ben - Sedejevi preteklosti. Izvedel sem, da je bil preje voznik in je vozil vojaške transportne izdelke iz Hruševke v mesto Stari grad. Ker je moral tudi zdaj peljati sina v Stari grad na železnicu, ki je bila le - tu Hruševki najbližje, in ker so morali osobito gostilničarji v Starem gradu, pri katerih se vozniki običajno ustavlajo, Ben - Sedeja poznati še izza časa vojaških transportov, sem ukazal orožnikom v Starem gradu pri takih gostilnah pozvedovati, če ni bil morda Ben - Sedej v vozom in sinom ta in ta ponedeljek v Starem gradu. V par dneh sem že imel obširno poročilo, da se je bil Ben - Sedej ravno kritični ponedeljek pripeljal s svojim vozom in konjem ob devetih zjutraj v Stari grad, da je postavil konja in voz v hlev, oziroma na dvorišče gostilne pri »Strajharju«, obredoval pa je pri »Jelenec.« (Konec prihoda.)

pobožnost v zadoščenje bogu in okrajeni Materi božji za grozna budodelstva, ki so jih uganjali tamkajšnji menihi. Pobožnost bi se morala vršiti pod vodstvom duhovnika Lubenskega iz reda očetov redemptoristov, katerega je škof v to svrhu poslal v Čenstohov. Čenstohovski menihi so pa nagnali očeta Lubenskega, česa, da ne rabijo nikakega škofovega instruktorja pri svojih pobožnostih.

— Može so pač hoteli pokazati svojo nevoljo, ker jim je škof odvzel upravo samostanskih dohodkov, ki so tako ogromni, da je na stotine postopačev in lahkoživk uprav knežje živelod od teh dohodkov.

* **Smešni prizori.** Na zelo prometni cesti v Berolini je padel te dni z voza velik sod, napoljen s sirupom. Sod se je razbil in sirup se je razlezel po vsej cesti, prišel je tudi na tir cestne železnice. Ko je prišel voz v sirup, se je sam ustavil, ker je tir postal opolzel in je prišel med kolessa zelo močni, gosti sirup. Voz je tičal dvajset minut v sirupu, predno so ga spravili naprej. Več ljudi je obtičalo v sirupu, zlasti mnogo žensk. Nekaterim damam je spodrsnilo in so padle na tla ter so se v sirupu vse pomazale. Prilepile so se tako v sirup, da so mogle ustati šele potem, ko so jim drugi ljudje pomagali.

* **Zaradi ambo.** Neki dunajski režev z imenom Franc Gruber je preteklo soboto zadel — ambo. Mož je sicer že znosil precejšnje število kron v loterijo, ker je straten loterist, toda zadel še ni nikdar nič. Zato je bil tembolj vesel, ko je v soboto zadel vsaj ambo. V nedeljo si je hotel privoščiti prav vesel dan. Napravil je s svojo ženo izlet v dunajsko okolico, kjer si ga je pošteno privoščil. Domov grede se je iz same dobre volje sprl s svojo ženo. Prišedši do mostu, je skočil čez orajo ter se zakadil v Donavo vprivo presenečene žene. Truplo so kmalu nato izvlekli iz Donevne.

* **Šivanke v možganih.** Nürnbergski roparski morilee Henrik Dieck je v zaporu pri okrožnem sodišču pri Sv. Hipolitu umrl. Zdravnik so raztelesili njegovo truplo. Pri raztelesenju so našli v možganih dve $6\frac{1}{2}$ centimetra dolgi šivanki, ki sta bili precej močno zapičeni v lobanjo. Na morilev Diecku je bilo zadnji čas večkrat opažati, da ni bil pri zdravi pamet. Zadnjih osem dni ni ničesar jedel, čemur sta bili morda vzrok šivanki v možganih.

Kako opisuje Američan Ljubljano in Slovence?

(Konec.)

V tem oddelku je najznamenitejša posamezna zbirka večja serija lesnih tablic tri palec proti desetim. Vsaka tablica je slikana. Dve nista enaki. Slike nam dajejo živ pogled v ljudsko vero in znanost. Ne najdemo v tem umetnosti, pač pa resnično in zajedno živo sliko ljudskega življenja. So slike svetnikov in vragov, kmetov v karakterističnih nošah, njih obredi pri svatbah, plesih, godeci itd. slike evelie, studencev, mlinovalcev in drugo.

Nekatere tablice predstavljajo pregovore ali ljudske pravljice. Je tudi mnogo izdelkov domačega dela in zanimive narodne noše. Vezenje štikarje pa človeka razočara. Barva je sicer bogata in delo fino. Toda kaže se znamenje degeneracije. Slike niso čisto barbarične in geometrične, kot jih imajo Slovani bolj na jugu. Seststoletna germanizacija je pustila svoje sledove. Samo glavna pokrivala se zde, da so ostala brez tujega vpliva. Vse drugo pa je iz prehodne dobe. Je velika zbirka velikonočnih piruhov, nekaj bogato izrezljanih predmetov in več zanimivih vzorcev za tkanino. To je podobno onim zbirkam na Javi, in je služilo za enake namene, dasi je tehnika in odtisek slovenskih izdelkov popolnoma drugi.

Zbirka ljudske zlatnine osiroma izdelkov je zelo slaba in bogata samo v pasovih. Ali je temu vzrok slabo razvitje te obrti ali pa ubočnost, ki nemogočuje tako indolovanje, ne morem povedati. Precej prostora za vzemajo rimaki in srednjeveški nagrobni napis.

Najzanimivejši je bil oddelek kakih štirideset dekle iz šole, katere je vodil po dvoranah mlad učitelj ljudske šole. Trezna in resna dekleta so to. Nobenega sledu frivilnosti nimajo. One se želje učiti. Stiri izmed petih imajo črne lase. Prave blondinke ni med njimi, dasi jih ima več plave oči, še več pa rjave.

Ravnatelj je kurijozen, napredek v gotovih oddelkih kulture. Komaj da se ga more imenovati kak urad. Bolj je podoben sobi privatnega stanovanja, ki je namenjeno, da se v njem vzprejema obiske. Urad je brez madeža in skrajno čist. Tudi oprava je draga. Zamete ste preproge so pri oknih. Na mahagonijem stajalu je nekaj izbranih okraskov. Na veliki pripravnici mizi je vaza, kjer je šopek svežih evelie. Najprvo se človek nekako boji, da bi na takem kraju govoril o trgovskih predmetih. Človek bi se ne čudil, če bi nanagloma prišla žena ravnatelja z deklo, ki bi nesla čaj.

Ravnatelj je Slovenec. Ko je govoril, sem najprej skušal najti nekaj kar bi ga ločilo od Nemca z Dunaja, iz Budimpešte in Berolina. Toda to je bilo težko, ker ga prav nič ne loči od pravega izobraženega Nemca. Edino manire so mogoče popolnoma slovanske. Bil je resen. Nikdar se ni razvnel. Ni bil niti razburjen, niti navdušen, vedno se je premagoval. Mislim si, da je to postopanje karakterističnost slovanskih gentlemanov.

Nekateri izmed teh si namreč precej domisljujejo, kaj vse vedo in znajo, toda vedno se zdržujejo, ne svojevoljno, ampak zato, ker je v njih naravi, da čakajo. Človek čuti, da nikdar ne izigrajo zadnje karte. Nikdar niso vsi v stvari. Kadar se bo na stotine milijonov popolnoma probudio, bodo zmožni napraviti nekaj, da bo strmel ves svet. Zakaj še ne? Mogoče še ne morejo, mogoče je prav to rezerviranje slovanska karakteristika.

Ozrem se nazaj in si pokličem v spomin skušnje, ki sem jih imel z muzejskimi predstojniki med drugimi Slovani. Prav ta vtič imam danes pred ravnateljem tega muzeja. Povsod je mehka, neprisiljena vljudnost in neke vrste gostoljubnost, nikdar pa ne neglača navdušenja.

To je torej slovensko mesto z nemško kulturo. Trgovina je, sodeč po napisih, vsaj večja v rokah Židov. (V tem se je pisec zmotil! Op. red.) Kavarne so polne. Toda kamor se obrneš, ali kadar odpiraš kaka vrata, zadeneš na kakega oficirja. Oficirji so videti dokaj čedni, ker so lepo

Najnovejše vesti.

Port Artur trgovsko pristanišče.

B.— Port Artur, 25. oktobra. Tukajšno pristanišče je bilo v nedeljo kot vsem narodom pristopna trgovska luka slovesno otvorjena.

Dementi o spopadih med turškimi in črnogorskimi vojaki.

B.— Cetinje, 25. oktobra. Vesti, ki so došle preko Soluna, torej od turške strani, namreč, da so črnogorski vojaki napadli turške vojake, so popolnoma iz trte izvite. Resnica je, da je prišlo do spopada pri izseljevanju turških emigrantov v Črno goro, med turškimi emigrantmi in turškimi vojaki, ki so hoteli emigrantom zabraniti prestop na črnogorsko ozemlje. Pri tem spopadu pa ni prišel nikdo ob življienju in tudi ranjeni in bil nihče.

Anton Šarc

oblečeni in dobro rejeni. Hrana in oblika je pač to, kar napravlja življenje.

Za kratek čas.

O běinský břich: O, vraga, zdaj sem pa ključ do zapora izgubil.

— **Kako naj odprem in te zaprem?** A retovane: Če mi date čik, vam posodim vetrice.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Dunaj, 24. oktobra. Na borzi je bilo včeraj prav rezervirano razpoloženje. V kulisi so kurzi popolnoma stagnirali. V šranki so našle le nekatere vrednosti zanimanje ter zboljšale tako svoje kurze, zlasti akcije parobrodne družbe in praških železarn. Petrolejske in orozarske akcije so popustile. Tudi 3% prioritete južne železnice so bile cenejše. Prvi bančni akcepti po 4 $\frac{1}{2}$ % do 4 $\frac{1}{2}\frac{1}{16}$ %.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurz dunajske borze 24. oktobra 1910.

	Debari	Blagovni
Možbeni papirji.		
4% majeva renta	93-05	93-25
4 $\frac{1}{2}\%$ srebrna renta	96-75	96-95
4% avstr. kronska renta	93-	93-20
4% ogr.	91-60	91-80
4% kranjsko deželno posojilo	96-	97-
4% k. o. češke dež. banke	94-	95-

	Srednje	225 50
Srečke iz I. 1860 $\frac{1}{2}$	219-50	225 50
" " 1864	321-	327-
" tiske	153-50	159 50
" zemeljske I. izdaje	298-75	304 75
" II.	278-	284-
" ogrske hipotečne	248-25	254 25
" dun. komunalne	540-	550
" avstr. kreditne	519-75	529 75
" ljubljanske	88-75	94 75
" avstr. rdeč. kriza	60-50	64 50
" ogr.	37-25	41 25
" bazilika	25-75	29 75
" turške	255-25	258 25

	Dejalo.	Dejalo.
Ljubljanske kreditne banke	446-	449-
Avstr. kreditnega zavoda	666-50	667-50
Dunajske bančne družbe	556-	557-
Južne železnice		

Kupujte večerno izdajo „Slovenskega Naroda“.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča
se s 1. novembrom oddasta.

Poizve se pri hišnem gospodarju
Ivanu Košenina, Koledverska
ulica št. 6.

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino
cirkularjev, pisem in drugih tiskovin
oskrbi **česno** v tej stroki izselben
aradnik.

Naslov v upravlilcu „Slov.
Naroda“.

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavoso
v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 52,116.121-11
K 20,775.510-50

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$
brez vsakega odbitka rentnega davka, kateroga plačuje posojilnica
česno za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pro-
metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

K 20,000.000

Posuje na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$, z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po
 $5\frac{1}{2}\%$, brez amortizacije; na monico po $6\frac{1}{2}\%$.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven rednij
in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-ehrarna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šlemburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga
po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči
račun, na zahtevo dobri stranki čekovno knjižico. — Daje posojila na
najrazličnejše načine. — Naučnotam menjalnica: zamenja tuj denar,
prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko.
— Ekspertira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic,
dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni
pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo Prve češke življenske zavarovalnice, najcenejši zavod na kontinentu.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica štev. 2.

priporoča promese na
Dunajske komunalne srečke à

K 18'—

Zrebanje
2. novembra

Glavni dobitek

K 300.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Dolžnost

vsakega Slovence je,
da sklene zavarovalno
pogodbo bodisi za
življenje, ali pa proti
požaru le pri slovenski
banki »SLAVIJI«.

Podpirajmo torej
domač slovanski za-
vod, da more naloge,
ki si jo je stavil, iz-
polnit v najširšem ob-
segu.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogromni rezervni fondi K 48.812.707 — jamčijo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj

smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobitek svojim članom.

Banka „SLAVIJA“ je res slovenska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Banka „SLAVIJA“ gmočno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim

dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banko „Slavijo“ v Ljubljani.

N
a
d
-
e
n
j
e
n
z

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov krov.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov.

Reservni zahod nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven
rezervnega zahoda še mestna občina
ljubljanska z vsem premoženjem in z vso
svojo močjo. Izguba vloženega denarja je
nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice,
potrjenih po c. kr. deželnih vlad, izključena
vsaka spekulacija z vloženim denarjem.
Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo
po $4\frac{1}{2}\%$, brez odbitka; nevadignjene obresti se
pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denara in zavodov kot gotov
denar.

Posojila na zemljišča po 5% , obresti in proti
amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na
menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane llobe domače
kreditnike, v podprtje slovenskih trgovcev
in obrtnikov po kreditno društvo.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarnice«.